

connexions

El finançament singular, la solució al nostre problema de productivitat?

[vista prèvia >](#)

La baixa productivitat és el principal problema del nostre model econòmic. L'article analitza les causes d'aquest problema, aborda les teràpies que requereix i analitza fins a quin punt un millor finançament de la Generalitat com el que proporcionaria el finançament singular permetria finançar-les. En cap cas aquest millor finançament és suficient, però, en alguns casos, és imprescindible.

Miquel Puig

Economista

@miquelpuigrapos

El problema de la productivitat

«La productivitat no ho és tot, però, a la llarga, ho és gairebé tot» va sentenciar Paul Krugman.¹ Efectivament, és només gràcies als augments de la productivitat que ha estat possible reduir la jornada laboral, augmentar el nivell de vida i proporcionar protecció als més febles. Estem tan acostumats a la millora progressiva d'aquests tres paràmetres que la donem per descomptada, però el cert és que, a Catalunya, la productivitat està anant tan malament que la continuïtat de la millora del nivell de vida és impossible. Si el jovent es mostra pessimista respecte del seu horitzó vital és perquè efectivament el seu futur no és millor que el dels seus pares, i la causa és la productivitat.

El gràfic 1 mostra com ha evolucionat la productivitat —mesurada en termes del PIB per ocupat— en diferents territoris del nostre entorn des de la dècada de 1990.

¹ KRUGMAN, *The age of diminished expectations : U.S. economic policy in the 1990s.*

L'endarreriment d'Europa en relació als EUA és el que justifica la preocupació de la UE que ha donat lloc als informes impulsats pels exprimers ministres italians Enrico Letta i Mario Draghi, però dins d'Europa la dispersió és gran, i Estat espanyol² i

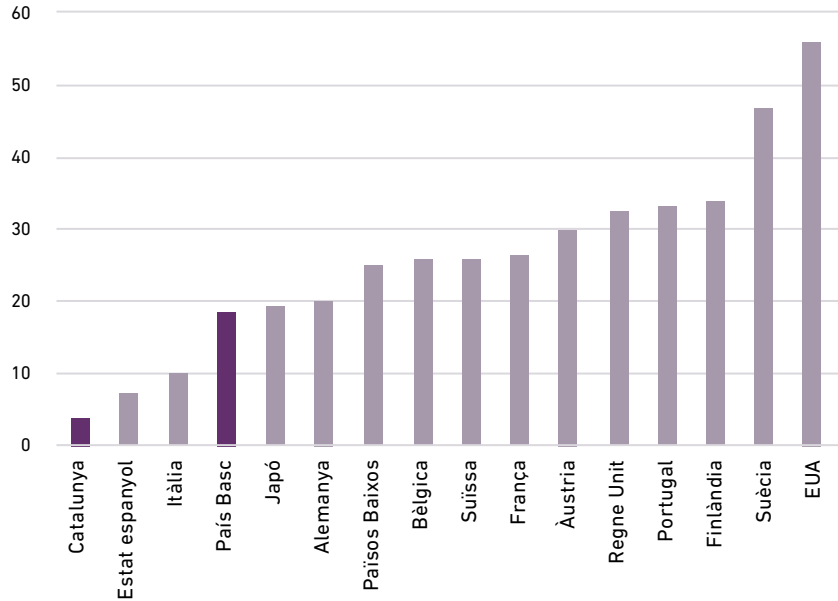
² Nota de l'edició: Per motius d'estil de la revista el terme usat per referir-se al Regne d'Espanya serà el

Itàlia hi destaquen pels seus resultats especialment pobres.

Dins de l'Estat espanyol, el País Basc presenta uns resultats similars als d'Alemanya, però els de Catalunya —com els de tota la costa

d'Estat espanyol.

Gràfic 1
Augment del PIB per persona ocupada entre 1994 i 2023 (%)

Font: FMI i INE.

Una de les conseqüències de la pèrdua de dinamisme econòmic és la narrativa de la decadència econòmica catalana, identificada amb la pèrdua del lideratge en el conjunt de l'Estat espanyol

mediterrània— només poden qualificar-se de catastròfics.

Una de les conseqüències de la pèrdua de dinamisme econòmic és la narrativa de la decadència econòmica catalana, identificada amb la pèrdua del lideratge en el conjunt espanyol. De les seves manifesta-

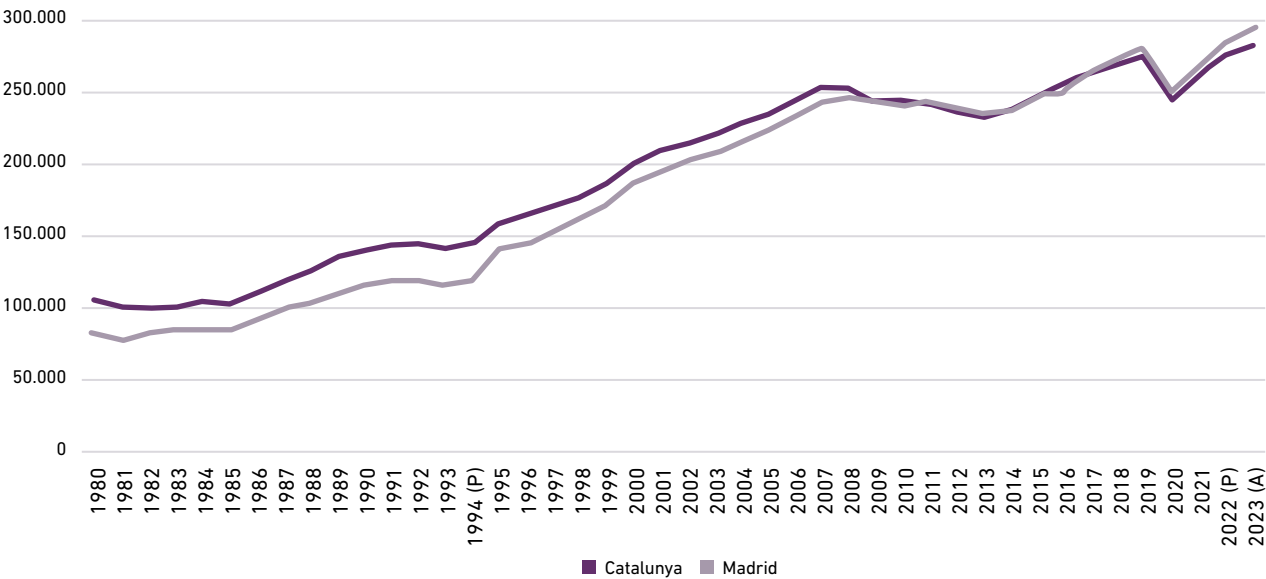
cions, la que més atenció mediàtica suscita és el *sorpasso* de Madrid en termes de PIB, un procés que s'inicia a mitjans dels anys 1990 i que tot just ara està culminant, com mostra el gràfic 2.

Molta més importància té, però, l'endarreriment del PIB per càpita català

en relació als de Madrid o el País Basc, que, com posa de manifest el gràfic 3, també té lloc progressivament a partir de mitjans anys 1990.

L'endarreriment respecte de Madrid tendeix a justificar-se sobre la base de l'efecte capitalitat —la tendència dels centres de decisió a concen-

Gràfic 2
El sorpasso madrileny. PIB de Catalunya i Madrid, 1980-2023 (M€)

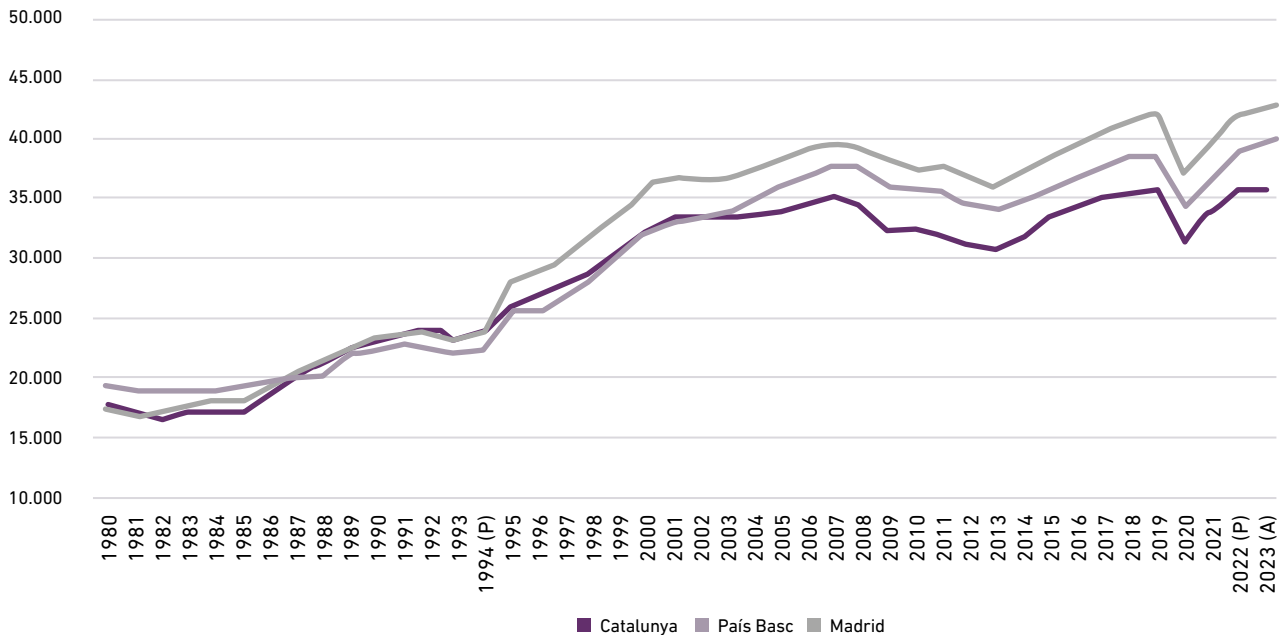

Font: INE.

L'endarreriment del PIB per càpita català seria conseqüència del dèficit fiscal i la manera de posar-hi remei seria reduir aquest dèficit

Gràfic 3

PIB per càpita, 2023 (M€)

Font: INE.

trar-se al voltant del poder polític— i a la concentració d'inversions públiques en infraestructures a la capital, sobretot per millorar la seva connectivitat: autopistes, ferrocarril d'alta velocitat i aeroport. El cas basc exigeix una explicació diferent, que sempre és el privilegi fiscal. D'acord

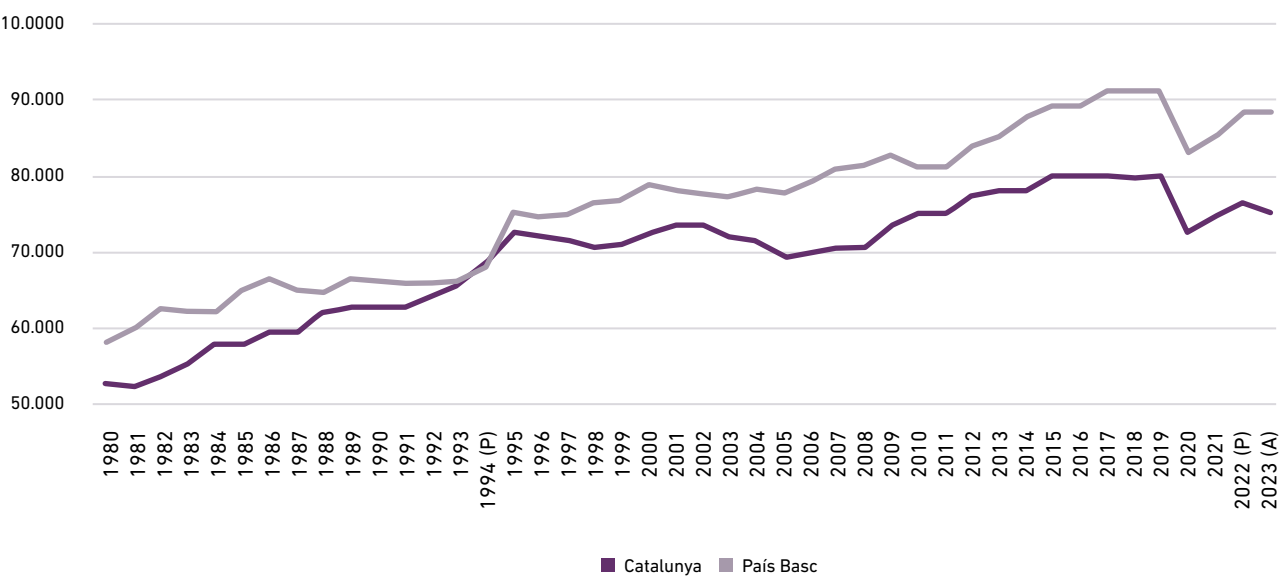
amb aquesta justificació, l'endarreriment català seria conseqüència, doncs, del dèficit fiscal i la manera de posar-hi remei seria reduir aquest dèficit.

La narrativa de la decadència econòmica catalana respecte del

País Basc s'ha construït sobre tres elements: el primer, la constatació de la pèrdua relativa de pes de l'economia catalana en el conjunt espanyol; el segon, el redescobriments a Occident de la indústria com a un sector econòmic fonamental en la prosperitat, després de dècades

El finançament singular, pactat entre ERC i el PSC
arran de la investidura de Salvador Illa l'estiu del 2024,
constituïria una oportunitat per posar remei a una trajectòria alarmant

Gràfic 4
Comparativa de PIB per persona ocupada entre Catalunya i el País Basc, 1980-2023 (M€)

Font: INE.

de menysteniment en identificar el futur amb un món «post industrial»; el tercer, la recuperació del prestigi intel·lectual de la política industrial, després de dècades en què l'ortodòxia l'havia bandejat del pensament dominant, fins a l'extrem que s'ha parlat del «retorn de la política industrial», en feliç expressió de Dani

Rodrik.³ La narrativa es resumeix de la següent manera: després de la crisi industrial dels anys 1980, el govern basc va decidir encertadament emprendre una política de reindustrialització que va poder ser enèrgica gràcies al privilegi fiscal, i que ha estat

3 RODRIK, «The Return of Industrial Policy».

exitosa, mentre que, per la seva banda, la Generalitat ni va tenir la mateixa voluntat ni disposava dels recursos necessaris per portar-la a terme.

En aquest context, el «finançament singular», pactat entre ERC i el PSC arran de la investidura de Salvador Illa l'estiu del 2024 constituïria una

És indubtable que el País Basc és més productiu que Catalunya i que es manté com una de les regions més industrialitzades d'Europa

oportunitat per posar remei a una trajectòria alarmant. El que segueix explora aquesta possibilitat.

El mite de la desindustrialització catalana

La reducció del dèficit fiscal comportaria automàticament una mi-

llora de la renda disponible, o sigui, de la capacitat dels catalans per a consumir i per a invertir, tant com a famílies, com a empreses o com a administracions públiques; i això perquè perdríem una porció menor del que produïm. El que ens ocupa, però, no és aquesta obvietat, sinó el seu impacte sobre la productivitat, és a dir, si aquesta millora

fiscal ens permetria augmentar la producció per ocupat.

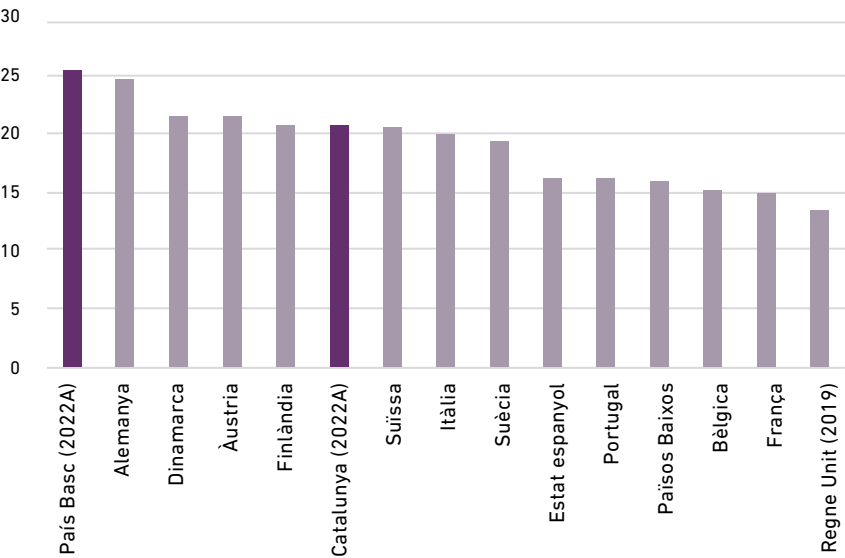
D'acord amb la narrativa a què abans s'ha fet referència, l'escassa productivitat catalana en relació a la basca es deuria a la capacitat del govern basc per implementar una potent i eficaç política industrial. La manca de productivitat es deuria a la desindustrialització i, aquesta, a la insuficiència de la política industrial. Un dels destins de la millora del finançament hauria de ser, doncs, la instrumentació d'una política industrial similar a la basca.

Com veurem immediatament, aquest narrativa és insuficient i, per tant, també ho és la conclusió.

És indubtable que el País Basc és més productiu que Catalunya i que es manté com una de les regions més industrialitzades d'Europa, com posen de manifest, respectivament, els gràfics 4 i 5.

Tanmateix, aquestes dades no signifiquen —com es repeteix incansablement— que Catalunya s'hagi desindustrialitzat. El gràfic 5 també ens mostra que Catalunya és encara una

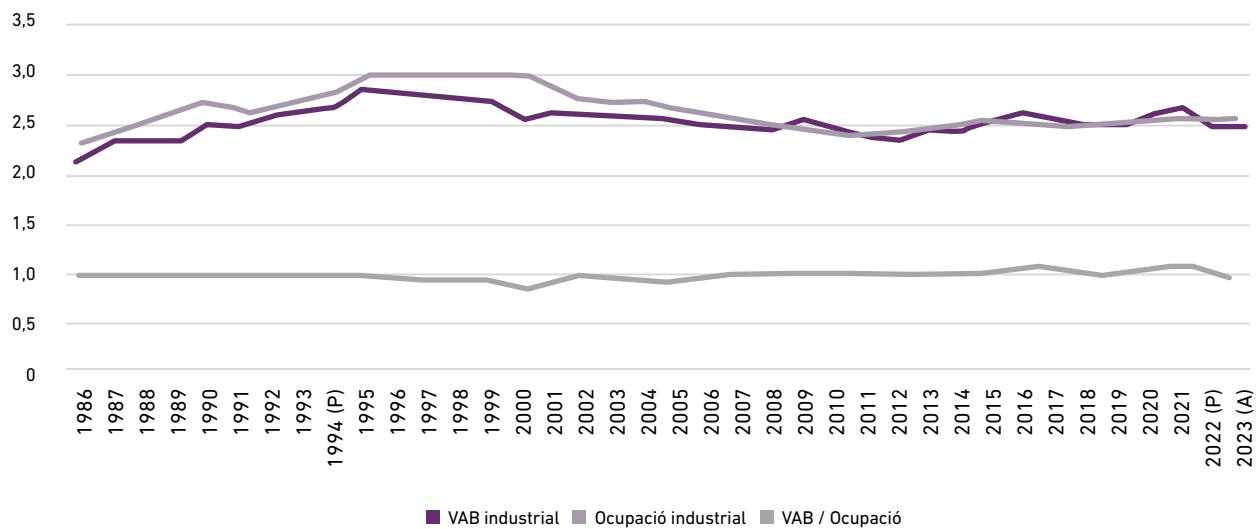
Gràfic 5
Pes de la indústria en el PIB (%) (2023)

Font: Eurostat i INE.

La productivitat basca és superior a la catalana però no ho és quan restringim la comparació a les indústries respectives

Gràfic 6
Proporció comparativa entre Catalunya i el País Basc en termes industrials, 1986-2023

Font: INE.

de les regions més industrialitzades d'Europa, però és que tampoc no s'ha desindustrialitzat en relació amb el País Basc, com veurem immediatament.

El gràfic 6 posa de manifest que el volum de la indústria catalana és avui 2,5 vegades el basc —tant en termes de valor afegit brut (VAB) com d'ocupats—, que aquesta propor-

ció no ha variat significativament en els últims 30 anys i que era inferior a mitjans dels anys 1980. Tampoc la productivitat de la indústria basca és superior a la catalana, ja que la relació entre elles oscil·la al voltant de la unitat.

Si la productivitat basca és superior a la catalana però no ho és quan restringim la comparació a les indústries

respectives, es dedueix que Catalunya —sense desindustrialitzar-se en relació al País Basc— ha desenvolupat altres sectors menys productius.

Òbviament, aquest desenvolupament paral·lel a l'industrial s'ha centrat en el turisme, que ha tingut un creixement espectacular en les últimes dècades i que es caracteritza per una baixa productivitat.

A Catalunya ha tingut lloc una pèrdua del pes relatiu de la indústria en el conjunt de la seva economia, però no perquè aquest sector hagi perdut dinamisme en relació al del País Basc

Taula 1
Comparativa del pes de diferents sectors en l'economia del País Basc i Catalunya, 2022

% VAB	Catalunya	País Basc
Indústria	19%	24%
Turisme	11%	6%
Altres	70%	70%
Total	100%	100%

Fonts: INE, Idescat, Basquetour.

El sector turístic no està identificat a la comptabilitat nacional, i el seu volum ha de ser calculat de manera indirecta. En un altre treball⁴ he realitzat aquest exercici, i el resultat és la taula 1, que posa de manifest que els cinc punts que separen els pesos respectius de la indústria a Catalunya i al País Basc es corresponen molt aproximadament a la diferència en el pes del sector turístic.

En definitiva, a Catalunya ha tingut lloc una pèrdua del pes relatiu de la indústria en el conjunt de la seva

economia, però no perquè aquest sector hagi perdut dinamisme en relació al del País Basc, sinó perquè altres sectors menys productius i menys exigents en R+D —i concretament el turisme— hi han crescut més ràpidament. Aquest fet no té a priori res a veure ni amb la política industrial de la Generalitat ni amb el finançament autonòmic i, per tant d'ell no se'n poden fer les lectures a les quals estem habituats.

El remei a la productivitat catalana ha de ser més complex, doncs, que una simple reindustrialització mimetitzant la política industrial basca

gràcies a la millora del finançament autonòmic.

A Catalunya, més que a molts altres llocs, resulta oportuna la proposta de Dani Rodrik de construir un nou paradigma de «productivisme»⁵ consistent en l'impuls de la productivitat de tota la societat. En particular, no té sentit pretendre una millora de la nostra productivitat econòmica sense posar remei a la falta de productivitat del nostre model turístic, atès el pes d'aquest sector.

Si la reindustrialització no és un camp en què haguem de mimetitzar el País Basc, en canvi sí que és indubtable que ens porten la davantera en esforç innovador, tal com posa de manifest l'últim *Innovation Scoreboard* publicat per la Comissió Europea,⁶ d'acord amb el qual només aquesta comunitat qualifica com a «*Strong innovator*» [innovador fort], mentre que Catalunya, Madrid i Navarra ho fan com a «*Strong innovator*» [innovador fort] —la resta

4 PUIG, «El Pacte Nacional per a la Indústria i la reconversió turística».

5 RODRIK, «The New Productivism Paradigm?».

6 COMISSIÓ EUROPEA, «Regional Innovation Scoreboard 2023».

El que ha de quedar clar és que l'aplicació del finançament singular, i concretament del principi d'ordinalitat, tindrà un impacte fiscal de gran magnitud

de l'Estat espanyol el qualifiquen com a «*Moderate innovator*» o «*Emerging innovator*» [moderat o emergent innovador]. Estem lluny de l'esglaó *Leader innovator* [líder innovador] on se situen el sud d'Anglaterra, l'Illa de França, la major part dels Països Baixos, Valònia i la totalitat de Suïssa, per exemple, i que és on hem d'aspirar a situar-nos.

L'impacte esperable del finançament singular

Als efectes de realitzar una previsió sobre l'impacte financer de l'acord entre ERC i el PSC per a la inversió de Salvador Illa, el punt crucial és el de l'ordinalitat. El text de l'acord estableix que l'aportació catalana a les finances de l'Estat «integra l'aportació pel cost dels serveis que l'Estat presta a Catalunya i l'aportació a la solidaritat», i concreta explícitament que «aquesta solidaritat ha d'estar limitada pel principi d'ordinalitat».

L'ordinalitat implica que el resultat final no pot ser, per a Catalunya, pitjor que el de qualsevol altra comunitat autònoma que hagi realitzat un esforç fiscal menor, però concretar-lo exigeix hipòtesis addicionals sobre el model

final. Proposo les dues següents, que considero més que raonables:

- Cap comunitat autònoma perdrà ingressos per càpita respecte de l'estatu quo. La raó d'aquesta hipòtesi és que aquest ha estat un punt de partida de totes i cada una de les reformes del sistema de finançament autonòmic. A la pràctica, i pel que ens interessa, Cantàbria, la comunitat millor finançada, no veurà reduïts els seus 4.215 €/habitant —corresponents a l'última liquidació publicada, la de 2022.⁷

- Catalunya no millorarà els seus ingressos per sobre dels de Cantàbria; en primer lloc perquè aquesta és la solució més econòmica per a donar compliment als acords d'inversió, i en segon lloc perquè és la solució que minimitza els greuges comparatius amb la resta de comunitats autònomes.

Aquestes dues hipòtesis porten a preveure una solució —similar a l'Alemanya— on totes les comuni-

tats autònomes rebran els mateixos ingressos per finançar els mateixos serveis —calculats per càpita en termes de població equivalent, amb totes les perversions a què dona lloc aquest concepte. Aquesta solució és raonable perquè és la que minimitza l'impacte econòmic i polític de l'aplicació dels acords d'inversió. Pel mateix motiu, resultaria aventurat suposar que el nou model de finançament tindrà en compte el cost de la vida, una vella i justíssima reivindicació catalana, però que no està prevista en els acords.

D'acord amb la liquidació de 2022, Catalunya va rebre 3.264 €/habitant. Passar als 4.215 € de Cantàbria implicarà millorar els seus ingressos en 951 €/habitant, o poc més de 7.600 M€, equivalents al 2,7% del PIB. Com que la mitjana del dèficit fiscal de Catalunya entre 1986 i 2021 ha estat del 8,1%, el finançament singular implica reduir-lo d'una tercera part, fins al 5,4%.

Tenint en compte que —en la comparativa internacional— s'havia estimat que el dèficit fiscal acceptable per a Catalunya seria del 4% del PIB, restaria un 1,4% addicional —equiva-

⁷ GENERALITAT DE CATALUNYA, «El model de finançament del 2022 torna a situar Catalunya a la cua en ingressos rebuts per les comunitats autònomes».

La política «productivista», és a dir, integral, ha d'abordar a Catalunya quatre aspectes principals: l'atur, el turisme, la indústria, i la ciència i tecnologia

lent a poc menys de 4.000 M€—, que haurien de ser compensats amb un reequilibrament de les inversions de l'Estat a Catalunya.

En qualsevol cas, el que ha de quedar clar és que l'aplicació del finançament singular, i concretament del principi d'ordinalitat, tindrà un impacte fiscal de gran magnitud, fins i tot en el supòsit que he considerat d'un anivellament del 100%, que algunes veus qualificades han considerat excessivament conservador.⁸

Una política productivista i el seu cost: quatre prioritats

La política «productivista», és a dir, integral, ha d'abordar a Catalunya quatre aspectes principals: l'atur, el turisme, la indústria i la ciència i tecnologia. Els considerarem successivament, però abans caldrà justificar per què aquesta relació deixa de banda altres aspectes que sovint s'esmenten, com per exemple l'eficàcia del sector públic.

⁸ CASAS; SURROCA, «Antoni Castells: Per molt amics que siguin Sánchez i Illa, una negociació sempre suposa un pols».

La raó fonamental és perquè aquí estem considerant l'impacte del sistema de finançament, és a dir, de la capacitat financera de la Generalitat per abordar una política productivista, i no és evident que la millora de l'eficiència administrativa tingui a veure amb els recursos disponibles, ja que molt sovint —aquí i arreu— una major disponibilitat de recursos per part dels poders públics no es tradueix en una major eficiència en el seu ús, sinó en el contrari.

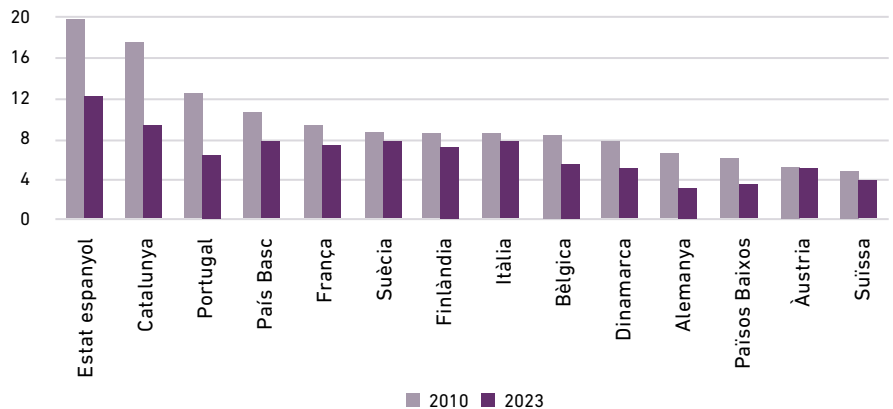
La política activa d'ocupació

L'atur a Catalunya és sistemàticament més alt que als països del nostre entorn. És cert que les diferències són especialment sagnants en èpoques de contracció econòmica, però fins i tot són importants en èpoques —com l'actual— de creixement ràpid.

Tot i que l'atur català és sistemàticament menor que la mitjana espanyola, no per això deixa de ser anormalment alt en el context europeu.

Gràfic 7

Evolució de la taxa d'atur a Catalunya i països de l'entorn, 2010 i 2023 (%)

Font: Eurostat i INE.

L'abandonament escolar genera una massa de treballadors poc formats i, per tant, poc atractius per als empresaris que els han de contractar

Les dues raons fonamentals que expliquen les altes taxes d'atur espanyoles —i, per tant, catalanes— són l'alta taxa d'abandonament escolar i el tracte paternalista envers l'aturat. Pel que fa a la primera, fins fa pocs anys l'abandonament escolar prematur ha estat exageradament alt a l'Estat en general i molt en particular a les comunitats on —com a Catalunya— el sector turístic té un pes important en la seva economia. Aquest últim fet explica que al nord de l'Estat les taxes d'atur siguin més baixes. L'abandonament escolar genera una massa de treballadors poc formats i, per tant, poc atractius per als empresaris que els han de contractar, que prefereixen immigrants a aquests aturats.

El segon factor és el fet que el sistema de gestió de l'atur funcioni a la pràctica a l'Estat com un sistema exclusivament de protecció, en el qual els aturats consideren que tenen dret a una prestació durant uns mesos amb escasses obligacions de formar-se i de localitzar i d'acceptar ofertes laborals.

Esmenar aquests dos factors escapa a les possibilitats que aporta una

millora del finançament autonòmic, almenys a curt termini. No obstant això, el cert és que una autèntica política activa d'ocupació, és a dir, aquella en què l'administració pública es dedica a monitoritzar la formació dels aturats, la seva recerca de feina i la seva acceptació de les ofertes laborals, no és barata. En una comparació entre els pressupostos públics dedicats a aquestes polítiques a l'Estat espanyol i a un conjunt selecte de països europeus⁹ es conclouia que caldria passar del 0,89% del PIB a poc més de l'1% —1,22% per igualar els Països Baixos i 1,4% per igualar Bèlgica. Estem parlant, doncs, d'unes poques dècimes del PIB, un esforç perfectament assumible en el context de la millora del finançament de la Generalitat proporcionada pel finançament singular.

La reconversió del turisme de sol i platja

El sector turístic català és poc productiu per tres motius: perquè és

molt estacional, perquè els salaris són baixos i perquè el rendiment del capital també ho és. De llarg, el més important és el primer, entre altres coses perquè aquest determina el tercer. Òbviament, és molt difícil fer productiu un sector en què la major part dels recursos han de romandre ociosos durant una part important de l'any.

Les mesures per desestacionalitzar la demanda turística han estat constants en les últimes dècades, però han tingut un èxit limitat perquè han perseguit l'objectiu d'augmentar la demanda de la temporada baixa fins acostar-la a la de la temporada alta. Aquesta política ha estat un fracàs per raons òbvies i ha de ser substituïda per una altra que consisteixi a reduir la capacitat per sota de la demanda de la temporada alta, exactament com fan la resta de sectors productius i les infraestructures, que mai no estan dimensionades pel pic de demanda.

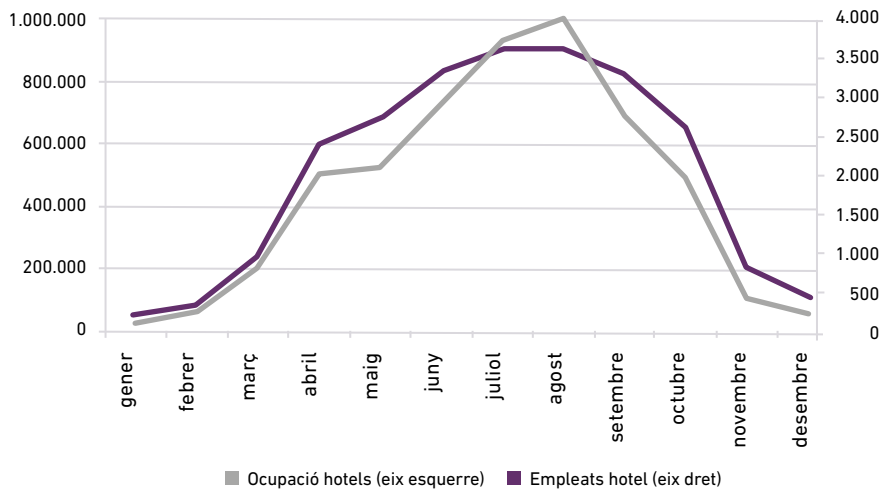
Aquest canvi de paradigma potser era inoportú durant l'últim quart del segle XX, quan l'Estat espanyol arrossegava un atur estructural

⁹ GUINJOAN; CUADRAS; PUIG, *Com Àustria o Dinamarca*.

Un exemple de l'èxit d'aquesta política el proporciona el cas de Barcelona, on la normativa ha limitat la capacitat turística molt per sota de la demanda d'estiu

Gràfic 8

Estacionalitat a Lloret de Mar en nombre de pernoctacions i d'empleats, 2019

Font: Ajuntament de Lloret de Mar.

molt alt, fruit de la reconversió industrial dels anys 1980 i de la incorporació dels *baby boomers* al mercat laboral. Al segle XXI, pel contrari, al que ens enfrontem és a una escassetat estructural de treballadors, que no farà sinó agreujar-se a mesura que es jubili aquella generació. Una circumstància addicional que aconsella reduir-ne la capacitat és el fet que

els propis treballadors estacionals tenen dificultats greus per trobar allotjament en els municipis turístics durant la temporada alta. Un exemple de l'èxit d'aquesta política el proporciona el cas de Barcelona, on la normativa ha limitat la capacitat turística molt per sota de la demanda d'estiu, el que s'ha traduït en una estacionalitat molt més baixa i en una rendibilitat hotelera molt

més elevada: 57 €/habitació a la Costa Brava contra 137 a Barcelona.¹⁰ Abordar la reconversió del turisme de sol i platja català és, sens dubte, una política cara. S'ha estimat que una plaça hotelera a Lloret té un preu de mercat d'uns 20.000 euros, una quantitat inferior en el cas dels habitatges d'ús turístic i molt inferior en el cas dels càmpings, però que podem prendre com a referència.

El gràfic 8 ens indica que la demanda dels mesos de juny i de setembre és un 25% inferior a la capacitat màxima, corresponent al mes d'agost, el que implica que una reducció del 25% de la capacitat situaria el sector en plena capacitat un total de quatre mesos l'any, i tres mesos més —abril, maig i octubre— a 2/3 parts de la capacitat, el que és tant com dir que el sistema podria operar sense gairebé personal eventual.

La reducció d'aquest 25% de les 880.000 places disponibles a les tres «marques» de sol i platja —Costa Brava, Costa de Barcelo-

¹⁰ INE, «RevPAR».

No cal justificar la necessitat de l'esforç en R+D+i per a construir una economia més productiva

na i Costa Daurada— exigiria una inversió pública de 4.400 M€. Si aquesta acció s'executés al llarg d'una dècada i mitja, exigiria dedicar-hi aproximadament uns 300 milions d'euros l'any, una quantitat equivalent al 0,1% del PIB català i a la recaptació previsible de l'Impost d'Estades en Establiments Turístics un cop s'apliqui la pujada dels tipus pactada entre el PSC i els Comuns durant el 2025.¹¹

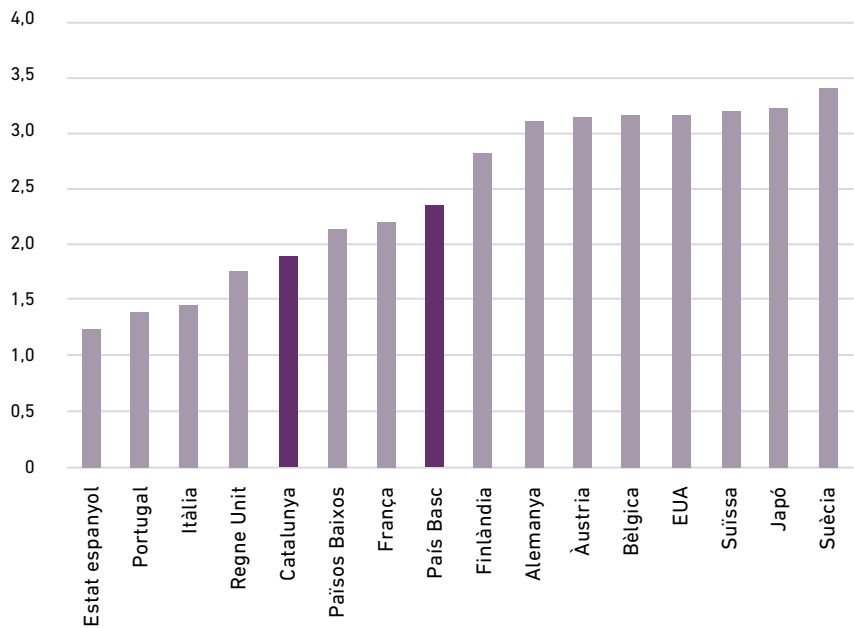
Un major esforç en R+D

No cal justificar la necessitat de l'esforç en R+D+i per a construir una economia més productiva; el que sí que pertoca aquí és quantificar l'esforç addicional que li correspondria fer a una Generalitat millor dotada finançament.

Sovint s'ha fixat el 2% del PIB com la quantitat mínima per situar-se entre els països pròspers i el 3% com la necessària per esdevenir un dels líders. El gràfic 9 posa de manifest

11 GENERALITAT DE CATALUNYA, «Govern i Comuns acorden una reforma fiscal per destinar més ingressos a polítiques d'habitatge social i combatre l'especulació immobiliària».

Gràfic 9
Despesa en R+D en relació al PIB en països de l'entorn, 2022 (%)

Font: Eurostat i INE.

que no estem gaire lluny de la primera xifra, i que la segona és només igualada o superada per uns pocs dels nostres països de referència. L'objectiu del 3% del PIB exigeix un esforç addicional de l'1,1% del PIB, ja que actualment és de l'1,9%.

D'aquesta diferència, però, no més del 30% hauria de ser aportada per les administracions públiques, ja que en els països líders com a mínim el 70% és aportat per les empreses privades. Per tant, l'esforç públic addicional es limitaria al vol-

És important destacar que la reindustrialització europea no significa la renúncia als beneficis del mercat únic

tant d'un 0,3% del PIB. Un cop més, l'objectiu resultaria perfectament assumible en el context del finançament singular.

La política industrial en el context de la UE

Des del punt de vista econòmic, la UE és un projecte eminentment industrial, que s'ha desenvolupat en tres fases. La primera, corresponent als seus inicis, va tenir com a objectiu fonamental gestionar els excessos de capacitat de la indústria sidero-metalúrgica. La segona perseguia eliminar els obstacles comercials amb l'objectiu d'aconseguir una base productiva tan gran com fos possible —i d'aquí les ampliacions a Europa de l'Est— i un mercat capaç d'absorbir aquesta producció. En els últims anys hem entrat en una tercera fase, la de la reindustrialització, basada en els principis d'autonomia estratègica, neutralitat climàtica i potenciació tecnològica.

És important destacar que la reindustrialització europea no significa la renúncia als beneficis del mercat únic, la qual cosa té grans impli-

cacions per al que aquí ens ocupa: la capacitat de la Generalitat per impulsar una política industrial vigorosa. La UE no renuncia a l'objectiu d'eliminar els obstacles a la competència dins del seu territori, el que implica que no desapareixen les limitacions als ajuts d'estat, que són severes.

Així doncs, per molts recursos financers de què disposi la Generalitat, la seva capacitat per impulsar una política industrial haurà de dirigir-se necessàriament en dues direccions:

- a. La creació d'un marc general favorable al desenvolupament industrial: formació, R+D...
- b. El suport a projectes empresarials prèvia autorització explícita de la Comissió Europea.

Fins ara, els recursos financers de la Generalitat han estat tan escassos que la regulació de mínims ha constituït la guia fonamental de la seva actuació en política industrial. Una dotació més generosa implicaria entrar en una dimensió diferent, en la qual del que es tractarà és d'impulsar projectes concrets necessàriament en el marc de les prioritats

establertes per la UE en la seva política industrial.

El cas dels fons Next Generation ens proporciona una guia sobre aquesta etapa que s'obrirà. Dos exemples seran suficients per copsar el panorama. El primer cas és genèric i es refereix a la contradicció que ha aparegut sistemàticament entre la voluntat del govern espanyol de donar suport a empreses concretes —per exemple, les automobilístiques per impulsar la seva electrificació— i les estrictes normes que limiten els ajuts d'estat per evitar la distorsió de la competència dins de la UE. A la pràctica, això ha exigint una difícil negociació entre el govern espanyol i la Comissió per autoritzar cada ajut en concret, i ha comportat que, a l'hora de la veritat, la major part dels fons hagin acabat essent destinats a projectes públics —infraestructures, edificis públics...

El segon exemple, diametralment oposat, es refereix al projecte OpenC-hip, impulsat pel Barcelona Supercomputing Center. En aquest cas s'ha tractat de recursos públics invertits en la capitalització d'una empresa privada dedicada al disseny de xips.

Una millor dotació financera constitueix una condició necessària però no suficient per a la implementació d'una política industrial capaç de reindustrialitzar el país

Si s'hi han pogut dedicar quantiosos recursos a aquest projecte, ha estat perquè la prioritat genèrica havia estat establerta per la Comissió —l'impuls a una indústria europea de semiconductors— i perquè l'ajut en concret havia estat autoritzat explícitament per la Comissió en considerar que la seva realització tenia interès europeu —i no només estatal— mitjançant la seva declaració com a *Important Project of Common European Interest* (IPCEI).

Una millor dotació financera constitueix, doncs, una condició necessària però no suficient per a la implementació d'una política industrial capaç de reindustrialitzar el país.

La Generalitat, en el context dels recursos proporcionats pel finançament singular, es veurà obligada a dissenyar els seus objectius en el marc de la política industrial de la UE i negociant amb la Comissió un a un els projectes objecte de suport.

Inevitablement, això exigirà una major coordinació amb l'Estat espanyol i limitar el camp d'actuació als sectors industrials determinats per la UE: transformació verda, digital i defensa.

Conclusió

La millora financera que implica l'aplicació pràctica del finançament singular pactat entre ERC i el PSC en el marc de la investidura de Salvador Illa representa un salt quantitativament molt important que permetria l'impuls d'una política eficaç de correcció de la preocupant evolució de la productivitat catalana i, per tant, del benestar material de la ciutadania de Catalunya.

La major part de les mesures necessàries exigirien uns recursos addicionals que representen una fracció menor de la millora aportada pel finançament singular, però la implementació d'algunes d'elles s'enfrontaria a obstacles de caire cultural. L'impuls a la R+D+i, pel contrari, sí que gaudeix de consens polític i resultaria automàticament impulsat per la millora del finançament de la Generalitat.

Finalment, la implementació d'una política industrial potent hauria de constituir el gruix d'una política productivista que necessàriament hauria de coordinar-se amb la Comissió via Estat espanyol i dirigir-se als objectius fixats per Europa. ■

■ Bibliografia

CASAS, Ferran; SURROCA, Bernat. «Antoni Castells: Per molt amics que siguin Sánchez i Illa, una negociació sempre suposa un pols» [en línia]. A *Nació*, de 25 de novembre del 2024. Disponible a: <www.naciodigital.cat>.

COMISSIÓ EUROPEA. «Regional Innovation Scoreboard 2023» [en línia]. A *Publications Office of the European Union*, 2023. Disponible a: <www.op.europa.eu>.

GENERALITAT DE CATALUNYA. «El model de finançament del 2022 torna a situar Catalunya a la cua en ingressos rebuts per les comunitats autònomes» [en línia]. De 26 de juliol del 2024. Disponible a: <www.govern.cat>.

GENERALITAT DE CATALUNYA. «Govern i Comuns acorden una reforma fiscal per destinar més ingressos a polítiques d'habitatge social i combatre l'especulació immobiliària» [en línia]. De 27 de febrer del 2025. Disponible a: <www.govern.cat>.

GUINJOAN, Modest; CUADRAS, Xavier; PUIG, Miquel. *Com Àustria o Dinamarca*. Barcelona: Pòrtic, 2013.

INE. «RevPAR», 2024.

KRUGMAN, Paul. *The age of diminished expectations: U.S. economic policy in the 1990s*. Massachusetts: MIT Press, 1990.

PUIG, Miquel. «El Pacte Nacional per a la Indústria i la reconversió turística». Inèdit. Presentat al IV Congrés d'Economia Catalana.

RODRIK, Dani. «The Return of Industrial Policy» [en línia]. A *Harvard University*.

Disponible a: <www.drodik.scholar.harvard.edu>.

RODRIK, Dani. «The New Productivism Paradigm?» [en línia]. A *Project Syndicate*, juliol 2022. Disponible a: <www.project-syndicate.org>.